

Ewa Świstak, Monika Świątkowska

Zróżnicowanie przestrzenne bazy noclegowej jako determinanta ruchu turystycznego w Polsce

Ekonomiczne Problemy Turystyki nr 2 (34), 201-210

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZRÓŻNICOWANIE PRZESTRZENNE BAZY NOCLEGOWEJ JAKO DETERMINANTA RUCHU TURYSTYCZNEGO W POLSCE

EWA ŚWISTAK¹, MONIKA ŚWIĄTKOWSKA²

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

¹ e-mail: ewa_swistak@sggw.pl

² e-mail: monika_swiatkowska@sggw.pl

SŁOWA KLUCZOWE

baza noclegowa, zróżnicowanie przestrzenne, ruch turystyczny

STRESZCZENIE

Celem pracy była analiza zróżnicowania przestrzennego bazy noclegowej w Polsce oraz jej wykorzystania przez uczestników ruchu turystycznego. Zakres pracy obejmował prezentację zasobów i struktury bazy noclegowej w Polsce w 2014 roku oraz analizę przestrzenną i rodzajową tej bazy na podstawie wybranych wskaźników. Stwierdzono, iż rozwój bazy noclegowej w Polsce jest bardzo nierównomierny. Najwyższym poziomem wszystkich przeanalizowanych wskaźników charakteryzują się województwa zachodniopomorskie, pomorskie i małopolskie, w których stopień rozwoju funkcji turystycznej jest także największy. Najniższą wartością większości wskaźników, zarówno tych związanych z rozwojem bazy noclegowej, jak i jej wykorzystaniem, charakteryzują się województwa świętokrzyskie, opolskie, podlaskie i lubelskie, co jest wynikiem słabego rozwoju bazy noclegowej w tych województwach.

Wprowadzenie

Baza noclegowa jest jednym z najważniejszych elementów zagospodarowania turystycznego, a usługi przez nią oferowane zaliczane są do podstawowych usług turystycznych umożliwiających przebywanie poza miejscem stałego zamieszkania. Wielkość tej bazy decyduje o możliwościach recepcyjnych miejscowości lub regionu.

Rozwój turystyki w Polsce uwarunkowany jest w dużym stopniu rozwojem bazy noclegowej, która jest bardzo zróżnicowana. Wynika to z atrakcyjności turystycznej oraz potencjału turystycznego, na które składają się zarówno same walory turystyczne, jak i zagospodarowanie obszaru. Czynnikiem, który znacząco wpływa na wybór określonej destynacji turystycznej, jest baza noclegowa, jej stan i struktura.

W procesie obsługi ruchu turystycznego pojawia się ze strony turystów zróżnicowanie popytu na usługi obiektów hotelarskich, którego powodem jest fakt, iż korzystanie z usługi noclegowej nie stanowi celu samego w sobie, a jest jedynie środkiem do celu, jakim jest podróż do miejsca destynacji turystycznej. Dlatego kategoria obiektu, jego wyposażenie, system obsługi czy wysokość cen nie determinują wykorzystania bazy noclegowej w takim stopniu jak atrakcyjność turystyczna regionu. Z drugiej jednak strony, zagospodarowanie turystyczne, którego elementem jest baza noclegowa, jest jednym z głównych czynników przyciągających turystów, a jednocześnie zapewniającym im właściwe warunki wypoczynku. Dlatego też analiza zmian przestrzennych bazy noclegowej w Polsce i jej wykorzystania w obsłudze ruchu turystycznego wydaje się być ważnym problemem badawczym.

Znaczenie bazy noclegowej w obsłudze ruchu turystycznego

Zdaniem Kruczka i Turkiewicza (2000), bazę noclegową należy zaliczyć do najważniejszych elementów zagospodarowania turystycznego, o kluczowym znaczeniu w obsłudze ruchu turystycznego; służy ona przede wszystkim do zaspokojenia potrzeb snu, wypoczynku i zamieszkania (Mikuta, Żelazna, 2004; Mikuta i in., 2007). O znaczeniu bazy noclegowej dla obsługi ruchu turystycznego świadczy fakt, że usługi hotelarskie należą do usług podstawowych, zaspokajających potrzeby materialne turystów, związane ze zmianą miejsca pobytu i wyjazdem turystycznym (Tokarz, 2006; Sawicka, 2013, s. 46), a także szereg innych potrzeb osoby podróżującej (Knowles, 2001). Można zatem stwierdzić, iż bez prawidłowego zagospodarowania turystycznego, którego elementem jest baza noclegowa, nie ma podstawy do rozwoju, a nawet zaistnienia ruchu turystycznego (Witkowski, Kachniewska, 2005; Pawłowska-Piechotka, 2009). W procesie tworzenia i konsumpcji produktu turystycznego, baza noclegowa jest kluczowym elementem infrastruktury obszaru recepcji turystycznej (Wątroba, 2007).

Baza noclegowa składa się z obiektów i miejsc noclegowych znajdujących się na określonym obszarze (np. regionie), udostępnianych turystom sezonowo lub całorocznie (Kurek, Mika, 2007). Zgodnie z obowiązującą w Polsce od 1997 roku ustawą o usługach turystycznych, wyróżnia się osiem rodzajów obiektów hotelarskich: hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe. Reszta obiektów, czyli: ośrodki wczasowe, ośrodki wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, kwatery agroturystyczne itd., w rozumieniu ustawy zaliczane są do „innych obiektów świadczących usługi noclegowe”. Oprócz obiektów wymienionych w ustawie, usługi noclegowe mogą być świadczone w gospodach, zajazdach, karczmach, oberżach, bungalowach, domach noclegowych, sanatoriach, stanicach wodnych, baczniach, domach wczasowych, stacjach turystycznych, pokojach gościnnych, kwaterach

agroturystycznych, ośrodkach wypoczynkowych, domach wypoczynkowych, prewentoriach, ośrodkach wypoczynku świątecznego, hotelach itd. W myśl ustawy obiekty te określa się jako „inne”, czyli świadczące usługi hotelarskie, ale nieposiadające statusu hotelu.

Trzon bazy noclegowej w Polsce stanowią obiekty hotelowe, najbardziej uniwersalne, a jednocześnie wyznaczające pełne możliwości świadczenia usług noclegowych (Sala, 2008). Należą do nich: hotele, motele i pensjonaty, czyli obiekty hotelarstwa tradycyjnego. Posiadają one jednolity zarząd i dzielą się na pokoje, tworzące jednostki mieszkalne, przy czym liczba pokoi musi przekraczać określone minimum, które zależy od przepisów prawa danego kraju. Obiekty te świadczą usługi hotelarskie, do których należą usługi w pokojach, tj. śłanie łóżek, sprzątanie i mycie urządzeń sanitarnych oraz usługi gastronomiczne (Milewska, Włodarczyk, 2004). Najważniejsze znaczenie wśród obiektów hotelarskich w obsłudze ruchu turystycznego odgrywają hotele, które stanowią najstarszą i najbardziej typową formę noclegu. Oferują one klientom szeroki zakres usług, wykraczający poza standardowe usługi w pokojach. Różnią się między sobą obsługiwanym segmentem rynku (np. hotele biznesowe, SPA & Wellness), rodzajem świadczonych usług, ceną oraz komfortem.

Wielkość bazy noclegowej determinuje możliwości recepcyjne regionu, umożliwiając rozwój ruchu turystycznego i dostęp do walorów turystycznych, natomiast charakter i struktura bazy noclegowej w regionie zależy m.in. od środowiska przyrodniczego (typu krajobrazu, warunków klimatycznych), struktury i charakteru ruchu turystycznego, a także charakteru regionu i jego znaczenia w obsłudze ruchu turystycznego (Kruczek, Turkiewicz, 2000, s. 23).

Cel, zakres i metodyka

Celem pracy była analiza zróżnicowania przestrzennego bazy noclegowej w Polsce oraz ocena jej wykorzystania przez uczestników ruchu turystycznego. Zakres pracy obejmował prezentację zasobów i struktury bazy noclegowej w Polsce w 2014 roku.

Materiał badawczy stanowiły dane statystyczne publikowane przez Główny Urząd Statystyczny oraz bazę EUROSTAT.

Do analizy wybrano wskaźniki, które uznano za dobrze charakteryzujące bazę noclegową województwa oraz jej przystosowanie do obsługi ruchu turystycznego, a mianowicie:

- procentowy udział poszczególnych województw w ogólnopolskiej bazie noclegowej, dotyczący zarówno obiektów, jak i miejsc noclegowych,
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych,
- wskaźnik gęstości bazy noclegowej Charvata, wyrażony liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadających na 1 km² powierzchni,
- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a i Deferta wyrażony liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadającą na 1000 mieszkańców,
- wskaźnik rozwoju bazy noclegowej – liczba korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych.

Zróżnicowanie przestrzenne bazy noclegowej w Polsce

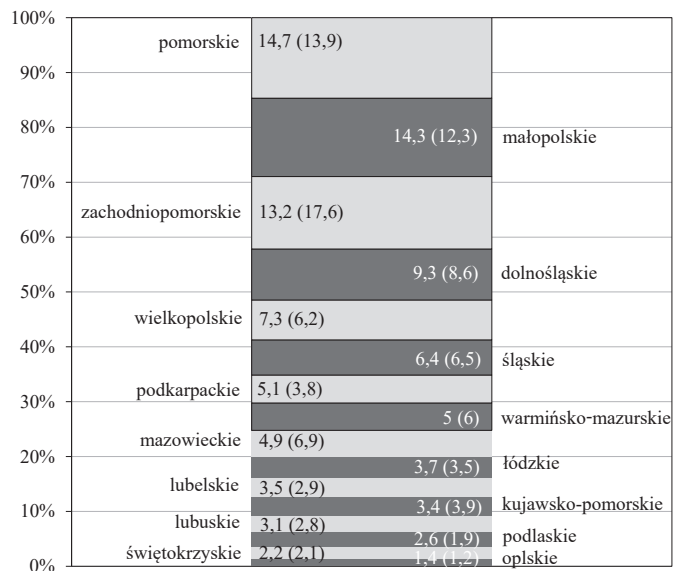
Rynek hotelarski w Polsce jest trudny do oceny, ponieważ brakuje dokładnych badań dotyczących jego rozwoju i trendów na nim występujących; brak również oceny trafności inwestycji hotelarskich, również w kontekście ich lokalizacji (Witkowski, Kachniewska, 2005). Z danych bazy EUROSTAT wynika, że Polska znajduje się na 10 miejscu wśród krajów Unii Europejskiej pod względem liczby obiektów noclegowych i na 12 miejscu pod względem liczby miejsc noclegowych oferowanych turystom (ec.europa.eu, 2015). Jak wynika z danych GUS (2014), pomimo ponad 4-krotnego wzrostu liczby hoteli w latach 1991–2014 (z 515 do 2250) oraz wzrostu liczby obiektów zakwaterowania zbiorowego (z 7792 do 9885), rozmieszczenie przestrzenne tej bazy w Polsce jest bardzo nierównomierne. Efektem tego jest nadmierna podaż miejsc noclegowych w niektórych typach obiektów (np. w hotelach 4 i 5-gwiazdkowych w Warszawie), co powoduje niedostateczne ich obłożenie, zaś niedobór w niektórych tradycyjnie pod tym względem zaniedbanych regionach Polski (Wojdański, 2014).

W 2014 roku najwięcej obiektów noclegowych w Polsce zlokalizowanych było na terenie województw: pomorskiego (1450 obiektów, łącznie zakładów zakwaterowania zbiorowego i pokoi gościnnych), małopolskiego (1418 obiektów) i zachodniopomorskiego (1322 obiekty), zdecydowanie najmniej – na terenie województw opolskiego (142 obiekty), świętokrzyskiego (231) i podlaskiego (248 obiektów) (tab.1).

Rozmieszczenie bazy noclegowej wykorzystywanej w obsłudze ruchu turystycznego w Polsce, jej rozmiary oraz struktura rodzajowa wiążą się przede wszystkim z występowaniem i rangą walorów turystycznych, zarówno przyrodniczych, jak i historyczno-kulturowych, a także z wielkością popytu na usługi turystyczne. Wymienione powyżej, dominujące w zasobach zakładów noclegowych województwa, stanowią część najbardziej atrakcyjnych turystycznie, ze względu na specyficzny mikroklimat i bogate walory krajobrazowe, regionów Polski – pasa nadmorskiego na północy kraju oraz gór (Karpaty, Sudety) i pogórza na południu (Kruczek, Wolak, 2006). Koncentracja bazy noclegowej na ich obszarze łącznie sięga 70% krajowych zasobów, z czego ponad 42% przypada na małopolskie, pomorskie i zachodniopomorskie (rys. 1). Funkcja turystyczna tych województw determinuje charakter obiektów, wśród których dominują pokoje gościnne, a nie hotele, jak w pozostałych częściach Polski. Województwa nadmorskie, odwiedzane głównie latem, wyróżnia ponadto najbogatsza sezonowa baza noclegowa, reprezentowana przez kempingi, pola biwakowe oraz zespoły domków turystycznych, a także największa liczba ośrodków wczasowych. W 2014 roku udział tych ostatnich w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych województwa wynosił w zachodniopomorskim 24% (322 obiektów), zaś w pomorskim – 15% (212 obiektów). Na terenie obu województw znajduje się ponad połowa wszystkich krajowych ośrodków wczasowych.

W każdym z trzech województw o najmniejszych zasobach bazy noclegowej można wskazać inną przyczynę odpowiedzialną za taki stan rzeczy. Województwo opolskie zajmuje najmniejszą powierzchnię spośród wszystkich województw w Polsce. Świętokrzyskie także należy do województw o niewielkiej powierzchni (zajmuje przedostatnie miejsce), a dodatkowo znaczna jego

część (67% powierzchni) jest objęta ochroną, co ogranicza możliwości rozwoju infrastruktury, w tym również obiektów noclegowych (Świstak, Tul-Krzyszczuk, 2014, s. 142). Województwo podlaskie pod względem powierzchni należy do przeciętnych w Polsce, ale 30% jego powierzchni zajmują lasy, obejmujące także obszary chronione (4 parki narodowe) (www.wrotapodlasia.pl). Ponadto rozwój infrastruktury turystycznej ogranicza rolniczy charakter regionu, stąd wśród obiektów noclegowych dominują kwatery agroturystyczne.

Dane przed nawiasem dotyczą udziału województwa w ogólnokrajowej liczbie obiektów noclegowych, w nawiasie – w miejscach noclegowych oferowanych przez te obiekty.

Rysunek 1. Udział procentowy poszczególnych województw w krajowej bazie noclegowej w zakresie liczby obiektów i miejsc noclegowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (2015).

Rozmieszczenie przestrzenne dominującej w Polsce bazy hotelowej, na którą składają się oprócz samych hoteli, także motele, pensjonaty oraz obiekty hotelowe nieskategoryzowane, determinowane jest głównie dwoma czynnikami: turystyką wypoczynkową oraz podróżami o charakterze biznesowym. Prawie 50% wszystkich obiektów tego typu zlokalizowanych jest w pięciu województwach: małopolskim, dolnośląskim, wielkopolskim, pomorskim i mazowieckim. Różnią się one atrakcyjnością turystyczną, ale ich wspólną cechą stanowi biznesowy charakter miasta będącego stolicą województwa.

O znaczącej funkcji biznesowej świadczy nie tylko duży udział województwa w krajowej bazie hotelowej, ale także dominacja obiektów hotelowych w lokalnej turystycznej bazie noclegowej. Taka sytuacja dotyczy trzech polskich województw: mazowieckiego (62% wszystkich obiektów

noclegowych to obiekty hotelowe), łódzkiego (57%) oraz świętokrzyskiego (55%). Biznesowy charakter Warszawy i Łodzi, na terenie których zlokalizowana jest większa część bazy hotelowej województwa (73% w Warszawie i 69% w Łodzi) (GUS, 2015) jest dość oczywisty. Województwo świętokrzyskie, mimo dysponowania atrakcyjnymi walorami turystycznymi, cechuje bardzo słabo rozwinięta baza noclegowa. Jest to spowodowane głównie dużym udziałem obszarów chronionych, na których obowiązują ograniczenia w rozwoju infrastruktury turystycznej. W efekcie obiekty hotelowe zlokalizowane są głównie w Kielcach, mieście zorientowanym przede wszystkim na obsługę ruchu biznesowego, choć wyższa od przeciętnej liczba moteli wskazuje także na tranzytową funkcję województwa (tab. 1).

Tabela 1. Zasoby bazy noclegowej w Polsce w 2014 roku według województw

Województwo	Ogółem	Hotele	Motele	Pensjonaty	Inne hotelowe	Schroniska	Schroniska młodz.*	Ośrodki wezasowe	Ośr. szkolno-wypocz.	Kempingj**	Hostele	Zakł. uzdrowiskowe	Pokoje gościnne	Kwattery agrotur.	Pozostałe obiekty
Polska	9885	2250	110	337	949	59	405	1017	420	715	114	197	1830	804	678
Dolnośląskie	903	230	6	57	88	13	41	81	30	24	16	35	139	64	79
Kujawsko-pomorskie	331	106	5	2	36	1	11	35	15	32	2	33	14	19	20
Lubelskie	363	89	5	14	41	–	36	34	24	19	2	4	38	28	29
Lubuskie	283	62	14	11	40	1	13	31	23	35	–	–	10	22	21
Łódzkie	362	115	10	3	78	1	10	12	21	19	11	–	30	26	26
Małopolskie	1418	300	7	69	73	21	35	96	61	30	37	36	449	100	104
Mazowieckie	476	212	10	6	69	–	15	11	21	15	10	–	25	40	43
Opolskie	142	48	2	4	17	1	10	7	5	12	–	–	10	16	10
Podkarpackie	513	130	6	14	47	4	45	18	18	47	1	20	46	72	45
Podlaskie	248	35	2	11	39	2	9	6	12	23	2	1	19	56	31
Pomorskie	1450	182	4	39	89	1	37	212	41	144	11	8	512	89	81
Śląskie	636	192	4	15	93	13	22	41	40	33	3	8	79	42	51
Świętokrzyskie	231	95	12	9	12	–	12	7	10	12	–	8	11	36	7
Warmińsko-mazurskie	496	110	3	28	56	–	31	32	15	65	1	1	36	89	29
Wielkopolskie	711	231	15	20	78	–	35	72	38	71	15	–	23	71	42
Zachodniopomorskie	1322	113	5	35	93	1	43	322	46	134	3	43	389	34	61

* Suma: schronisk młodzieżowych, szkolnych schronisk młodzieżowych i ośrodków kolonijnych.

** Razem z polami biwakowymi i zespołami domków turystycznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (2015).

Spośród hotelowej bazy noclegowej w Polsce największe znaczenie mają same hotele, stanowiące najliczniejszą grupę obiektów noclegowych. Najwięcej hoteli znajduje się w województwach: małopolskim, wielkopolskim, dolnośląskim i mazowieckim (łącznie ponad 43% zasobów krajowych). Popularnym standardem hotelowym są trzy gwiazdki – w prawie wszystkich województwach (z wyjątkiem świętokrzyskiego), hoteli tej kategorii jest najwięcej. Najmniej liczną grupę stanowią hotele pięciogwiazdkowe – w 2014 roku było ich 55, z czego połowa przypadała na

dwa województwa: małopolskie i mazowieckie (GUS, 2015). Jednocześnie w tym ostatnim znajduje się najwięcej hoteli dużych, o czym świadczy fakt, iż województwa mazowieckie miało znacznie większy udział w hotelowych miejscach noclegowych niż w obiektach (tab. 2).

Tabela 2. Udział województw w krajowych zasobach hoteli oraz wykorzystanie hotelowych miejsc noclegowych (%)

Województwo	Hotele		Wykorzystanie miejsc noclegowych
	udział obiektów	udział miejsc noclegowych	
Dolnośląskie	10,2	11,3	32,8
Kujawsko-pomorskie	4,7	3,7	32,1
Lubelskie	4,0	2,6	30,3
Lubuskie	2,8	2,0	29,3
Łódzkie	5,1	5,0	30,6
Małopolskie	13,3	14,7	44,2
Mazowieckie	9,4	14,2	45,6
Opolskie	2,1	1,1	28,6
Podkarpackie	5,8	3,8	29,7
Podlaskie	1,6	1,6	35,0
Pomorskie	8,1	8,0	39,1
Śląskie	8,5	8,9	31,5
Świętokrzyskie	4,2	3,0	26,9
Warmińsko-mazurskie	4,9	5,7	33,6
Wielkopolskie	10,3	7,8	28,7
Zachodniopomorskie	5,0	6,6	50,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (2015).

W 2014 roku największy stopień wykorzystania hotelowych miejsc noclegowych dotyczył województw: zachodniopomorskiego, mazowieckiego i małopolskiego. W przypadku dwóch ostatnich takie wykorzystanie uzasadnia duże zapotrzebowanie na luksusową całoroczną bazę noclegową, wynikające z dominującej funkcji biznesowej (mazowieckie) lub z połączenia funkcji biznesowej z turystyczną, charakteryzującą się przynajmniej dwoma „wysokimi” sezonami – letnim i zimowym (małopolskie). Najwyższe wykorzystanie miejsc noclegowych w hotelach Pomorza Zachodniego, połączone z przeciętnymi zasobami tego typu obiektów w omawianym regionie, może wskazywać na istnienie niezaspokojonego popytu na miejsca noclegowe dostępne przez cały rok, pomimo sezonowego charakteru ruchu turystycznego w tym regionie.

Wskaźnik gęstości bazy noclegowej, uwzględniający wielkość województwa, nie zmienia dominującej pozycji trzech wymienionych wcześniej województw w zakresie liczby udostępnianych miejsc noclegowych, choć mniejsza powierzchnia małopolskiego w porównaniu z pomorskim czy zachodniopomorskim stawia je na pierwszym miejscu (tab. 3). Z kolei skromne zasoby miejsc noclegowych w połączeniu z dużą powierzchnią województwa podlaskiego powodują, że plasuje się ono na ostatnim miejscu pod względem gęstości bazy noclegowej, za województwem opolskim. Wskaźnik funkcji turystycznej, odnoszący turystyczne miejsca noclegowe do liczby mieszkańców stałych województwa, zdecydowanie wyróżnia województwo zachodniopomorskie,

do czego przyczyniły się jego bogate zasoby miejsc noclegowych w połączeniu z niską gęstością zaludnienia. Pod względem wskaźnika rozwoju bazy noclegowej, odnoszącego liczbę turystów korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych będących do ich dyspozycji, zdecydowanie dominuje województwo mazowieckie. Oznacza to duży potencjał rozwojowy bazy noclegowej w tym województwie. Najmniejsza wartość tego wskaźnika charakteryzuje województwo zachodniopomorskie, co świadczy o najlepszym ilościowym dopasowaniu liczby miejsc noclegowych do liczby turystów odwiedzających ten region.

Tabela 3. Wskaźniki charakteryzujące zróżnicowanie przestrzenne bazy noclegowej w Polsce

	Wskaźniki		
	Charvata	Baretje'a i Deferta	rozwoju bazy noclegowej
Dolnośląskie	2,9	20	38
Kujawsko-pomorskie	1,5	13	33
Lubelskie	0,8	9	37
Lubuskie	1,4	19	32
Łódzkie	1,3	9	48
Małopolskie	5,5	24	43
Mazowieckie	1,3	9	77
Opolskie	0,8	8	34
Podkarpackie	1,4	12	31
Podlaskie	0,6	11	46
Pomorskie	5,2	41	21
Śląskie	3,6	10	42
Świętokrzyskie	1,2	11	32
Warmińsko-mazurskie	1,7	28	26
Wielkopolskie	1,4	12	38
Zachodniopomorskie	5,2	70	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (2014).

Analiza zmian zróżnicowania przestrzennego w ujęciu czasowym, dokonana przez Wojdackiego (2014) z wykorzystaniem syntetycznego wskaźnika rozwoju bazy hotelowej pokazuje, iż struktura hierarchiczna województw charakteryzuje się względną stabilnością. Wynika z niej, że najlepiej rozwiniętą bazą noclegową charakteryzują się województwa mazowieckie i małopolskie, mające przewagę konkurencyjną uwarunkowaną rozwojem turystyki odpowiednio biznesowej i poznawczej, najmniej rozwiniętą zaś – województwo opolskie, a także podlaskie, lubelskie i podkarpackie. Do województw o wysokim rozwoju bazy hotelowej zaliczono województwa: dolnośląskie i śląskie, głównie w związku z obsługą turystyki wypoczynkowej i poznawczej, zaś pozostałe województwa określono jako o średnim rozwoju bazy hotelowej, przy czym jest to grupa najbardziej niejednorodna. Zaliczono tu bowiem zarówno województwa polski północnej (zachodniopomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie), w przypadku których główną determinantą rozwoju bazy noclegowej jest turystyka wypoczynkowa, województwa

rozwinęte gospodarczo (wielkopolskie, łódzkie), jak również słabo rozwinięte (świętokrzyskie czy lubuskie).

Podsumowanie

Struktura rodzajowa i przestrzenna podaży miejsc noclegowych w Polsce wiąże się przede wszystkim z występowaniem i rangą walorów turystycznych oraz rodzajem popytu. Rozmieszczenie bazy noclegowej w Polsce nie jest równomierne. Blisko połowa wszystkich obiektów zbiorowego zakwaterowania zlokalizowana jest w czterech województwach: małopolskim, zachodniopomorskim, pomorskim oraz dolnośląskim. Województwami o najmniejszej liczbie obiektów noclegowych pozostają podlaskie, świętokrzyskie oraz opolskie. Wynika to z uwarunkowań przyrodniczych, historycznych, a także ze stopnia urbanizacji danego województwa i udziału w jego powierzchni terenów chronionych.

Analiza wskaźnikowa bazy noclegowej w Polsce oraz jej wykorzystania z uwzględnieniem podziału administracyjnego na województwa wykazała, że trzy województwa charakteryzują się najwyższym poziomem wszystkich przeanalizowanych wskaźników. Są to województwa zachodniopomorskie, pomorskie i małopolskie. Oznacza to, że mają one najbardziej rozwiniętą bazę noclegową, a także stopień rozwoju pełnionej przez nie funkcji turystycznej jest największy. Najniższą wartością większości wskaźników, zarówno tych związanych z rozwojem bazy noclegowej, jak i jej wykorzystaniem, odnoszą się do województw świętokrzyskiego, opolskiego, podlaskiego i lubelskiego. Są to województwa, w których baza noclegowa jest najslabiej rozwinięta, ograniczając tym samym rozwój ruchu turystycznego. Warto jednak podkreślić duży potencjał województw świętokrzyskiego i podlaskiego w rozwoju bazy noclegowej nakierowanej na obsługę określonego segmentu uczestników ruchu turystycznego: dla świętokrzyskiego segmentem tym jest turystyka biznesowa (ważnym jej ośrodkiem stają się Kielce), zaś dla województwa podlaskiego – agroturystyka.

Literatura

- GUS. Główny Urząd Statystyczny (2015). *Turystyka w 2014 roku. Informacje i opracowania statystyczne*. Warszawa: Główny Urząd Statystyczny, Departament Badań Społecznych i Warunków Życia we współpracy z Urzędem Statystycznym w Rzeszowie.
- ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Tourist_accommodation_establishments,_2013_YB15.png.
- Knowles, T. (2001). *Zarządzanie hotelarstwem i gastronomią*. Warszawa: PWE.
- Kruczek, Z., Turkiewicz, E. (2000). Baza noclegowa. W: Z. Kruczek (red.), *Obsługa ruchu turystycznego*. Kraków: Proksenia.
- Kruczek, Z., Wolak, G. (2006). Baza noclegowa w turystyce. W: Z. Kruczek (red.), *Obsługa ruchu turystycznego*. Kraków: Proksenia.
- Kurek, W., Mika, M. (2007). Turystyka jako przedmiot badań naukowych. W: W. Kurek (red.), *Turystyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Mikuta, B., Sawicka, B., Świątkowska, M. (2007). *Usługi hotelarsko-turystyczne*. Warszawa: Format AB.
- Mikuta, B., Żelazna, K. (2004). *Organizacja ruchu turystycznego na wsi*. Warszawa: Format AB.
- Milewska, M., Włodarczyk, B. (2004). *Hotelarstwo. Podstawowe wiadomości*. Warszawa: PWE.

- Pawlikowska-Piechotka, A. (2009). *Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne*. Gdynia: Novae Res.
- Sala J. (2008). *Formy współczesnego hotelarstwa*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego.
- Sawicka, B. (2013). Usługi noclegowe. W: E. Świstak, A. Tul-Krzyszczuk (red.), *Usługi w turystyce*. Warszawa: Wydawnictwo SGGW.
- Świstak, E., Tul-Krzyszczuk, A. (2014). Baza noclegowa a konkurencyjność regionów. *Przedsiębiorczość i Zarządzanie*, *XV* (4).
- Tokarz, A. (2006). Istota ruchu turystycznego i jego komponenty. W: A. Panasiuk (red.), *Ekonomika turystyki*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jednolity). Dz.U. 2004, nr 223, poz. 2268 z późn. zm.
- Wątroba, Ł. (2007). Budowa przewagi konkurencyjnej obszaru recepcji turystycznej przez tworzenie regionalnych produktów turystycznych. W: A. Rapacz (red.), *Gospodarka turystyczna w regionie – wybrane zagadnienia jej funkcjonowania*. Jelenia Góra: Jaremen Press.
- Witkowski, C., Kachniewska, M. (2005). *Hotelarstwo. Cz. III: Hotelarstwo w gospodarce turystycznej*. Warszawa: Wyższa Szkoła Ekonomiczna.
- Wojdacki, K.P. (2014). Przestrzenne zróżnicowanie rozwoju bazy hotelowej w Polsce – analiza wielowymiarowa. *Handel Wewnętrzny*, 3 (350), 93–112.

SPATIAL DIVERSITY OF ACCOMMODATION AS A DETERMINANT OF TOURISM IN POLAND

KEYWORDS | accommodation, spatial variability, tourism

ABSTRACT | The aim of the study was to analyze the spatial differentiation of accommodation facilities in Poland and its use by the participants of tourism. The scope of work included the presentation of the resources and structure of tourist accommodation in Poland in 2014 and generic spatial analysis and the database on the basis of selected indicators. It was found that the development of tourist accommodation in Poland is very uneven. The highest level of all the analyzed indicators are characterized by the Zachodniopomorskie, Pomorskie and Małopolskie, where the level of tourism development is also the largest. The lowest value of most indicators, both those related to the development of accommodation and its use, are characterized by Świętokrzyskie, Opolskie, Podlaskie and Lubelskie, as a result of the weak development of hotel accommodation in these regions.

Translated by Monika Świątkowska